

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 2014 Nr. 90 HERDRUK

A. TITEL

*Stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese
Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek
Montenegro, anderzijds;
(Met Bijlagen, Protocolen, Slotakte en Verklaringen)
Luxemburg, 15 oktober 2007*

B. TEKST

De Nederlandse tekst van de Overeenkomst, met Bijlagen, Protocolen, Slotakte en Verklaringen, is geplaatst in *Trb.* 2007, 224.

De Nederlandse tekst van de bij briefwisseling van 15 november 2007 totstandgekomen overeenkomst tot voorlopige toepassing van Protocol 8 en de Nederlandse tekst van Protocol 8 zijn geplaatst in *Trb.* 2008, 67.

Op 18 december 2013 is te Brussel een Protocol, met bijlagen, bij de Overeenkomst tot stand gekomen in verband met de toetreding van de Republiek Kroatië tot de Europese Unie. De Nederlandse tekst¹⁾ van dit Protocol luidt als volgt:

---

¹⁾ De Bulgaarse, de Deense, de Duitse, de Engelse, de Estse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Hongaarse, de Ierse, de Italiaanse, de Kroatische, de Letse, de Litouwse, de Maltese, de Poolse, de Portugese, de Roemeense, de Sloveense, de Slowaakse, de Spaanse, de Tsjechische en de Zweedse tekst, alsook de tekst in de officiële taal die wordt gebruikt in Montenegro zijn niet opgenomen. De bijlagen liggen ter inzage bij de Afdeling Verdragen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. De tekst van het Protocol is tevens gepubliceerd in *Pb. EU L* 93 van 28 maart 2014, blz. 2-11.

Protocol bij de Stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Montenegro, anderzijds, om rekening te houden met de toetreding van de Republiek Kroatië tot de Europese Unie

Het Koninkrijk België,
de Republiek Bulgarije,
de Tsjechische Republiek,
het Koninkrijk Denemarken,
de Bondsrepubliek Duitsland,
de Republiek Estland,
Ierland,
de Helleense Republiek,
het Koninkrijk Spanje,
de Franse Republiek,
de Republiek Kroatië
de Italiaanse Republiek,
de Republiek Cyprus,
de Republiek Letland,
de Republiek Litouwen,
het Groothertogdom Luxemburg,
Hongarije,
Malta,
het Koninkrijk der Nederlanden,
de Republiek Oostenrijk,
de Republiek Polen,
de Portugese Republiek,
Roemenië,
de Republiek Slovenië,
de Slowaakse Republiek,
de Republiek Finland,
het Koninkrijk Zweden,
het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland,

Verdragsluitende partijen bij het Verdrag betreffende de Europese Unie, het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie,

hierna „de lidstaten” genoemd, en
de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie,
hierna „de Europese Unie” genoemd,
enerzijds, en
Montenegro,
anderzijds,

Gezien de toetreding van de Republiek Kroatië (hierna „Kroatië” genoemd) tot de Europese Unie op 1 juli 2013,

Overwegende hetgeen volgt:

1. De stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Montenegro, anderzijds, (hierna „de SAO” genoemd), is op 15 oktober 2007 te Luxemburg ondertekend en op 1 mei 2010 in werking getreden.

2. Het Verdrag betreffende de toetreding van de Kroatië tot de Europese Unie (hierna „het Toetredingsverdrag” genoemd) is op 9 december 2011 in Brussel ondertekend.

3. Kroatië is op 1 juli 2013 tot de Europese Unie toegetreden.

4. Overeenkomstig artikel 6, lid 2, van de Akte betreffende de toetreding van Kroatië wordt de toetreding van Kroatië tot de SAO geregeld door sluiting van een protocol bij de SAO.

5. Overeenkomstig artikel 39, lid 3, van de SAO heeft overleg plaatsgevonden om ervoor te zorgen dat rekening wordt gehouden met de in die overeenkomst vastgestelde wederzijdse belangen van de Europese Unie en Montenegro,

Zijn het volgende overeengekomen:

DEEL I

OVEREENKOMSTSLUITENDE PARTIJEN

Artikel 1

Kroatië wordt partij bij de SAO, en stelt, op dezelfde wijze als de andere lidstaten van de Europese Unie, de tekst van de overeenkomst en

die van de gemeenschappelijke verklaringen en de unilaterale verklaringen die aan de op diezelfde datum ondertekende slotakte zijn gehecht, vast dan wel neemt er nota van.

*AANPASSINGEN VAN DE TEKST VAN DE SAO EN DE BIJLAGEN
EN PROTOCOLLEN DAARBIJ*

DEEL II

LANDBOUWPRODUCTEN

Artikel 2

Concessies van Montenegro voor landbouwproducten

1. In artikel 27 van de SAO wordt een nieuw lid ingevoegd:

„3. Met ingang van de inwerkingtreding van het protocol bij deze overeenkomst waarbij rekening wordt gehouden met de toetreding van de Republiek Kroatië tot de Europese Unie past Montenegro de douanerechten toe die van toepassing zijn op de invoer van bepaalde landbouwproducten van oorsprong uit de Europese Unie, binnen de aangegeven hoeveelheden, als vermeld in bijlage III d.”.

2. De tekst opgenomen in bijlage I bij dit protocol wordt als bijlage III d bij de SAO gevoegd.

Artikel 3

Visserijproducten

1. In artikel 30 van de SAO wordt een nieuw lid ingevoegd:

„3. Met ingang van de inwerkingtreding van het protocol bij deze overeenkomst waarbij rekening wordt gehouden met de toetreding van de Republiek Kroatië tot de Europese Unie schaft Montenegro alle douanerechten en maatregelen van gelijke werking af voor vis en visserijproducten van oorsprong uit de Gemeenschap, andere dan die vermeld in bijlage V a. Op de in bijlage V vermelde producten zijn de daarin opgenomen bepalingen van toepassing.”.

2. De tekst opgenomen in bijlage II bij dit protocol wordt als bijlage Va bij de SAO gevoegd.

Artikel 4

Concessies van Montenegro voor bewerkte landbouwproducten

De tekst opgenomen in bijlage III bij dit protocol wordt als bijlage IIa bij protocol nr. 1 bij de SAO gevoegd.

DEEL III

OORSPRONGSREGELS

Artikel 5

Bijlage IV bij protocol nr. 3 bij de SAO wordt vervangen door de tekst van bijlage IV bij dit protocol.

OVERGANGSBEPALINGEN

DEEL IV

Artikel 6

WTO

Montenegro verbindt zich ertoe geen claim, verzoek of beroep in te dienen, noch concessies te wijzigen of in te trekken op grond van de artikelen XXIV.6 en XXVIII van de GATT 1994 naar aanleiding van deze uitbreiding van de Europese Unie.

Artikel 7

Bewijs van oorsprong en administratieve samenwerking

1. Bewijzen van oorsprong die op de juiste wijze door Montenegro of Kroatië zijn afgegeven in het kader van preferentiële overeenkomsten of autonome regelingen die deze landen onderling toepassen, worden in de betrokken landen aanvaard, mits:

a. de verkrijging van de oorsprong met zich meebrengt dat een preferentieel tarief wordt gehanteerd overeenkomstig de in de SAO opgenomen preferentiële tariefmaatregelen;

b. het bewijs van oorsprong en de vervoersdocumenten uiterlijk op de dag vóór de datum van toetreding zijn afgegeven;

c. het bewijs van oorsprong binnen vier maanden na de datum van toetreding bij de douane wordt ingediend. Indien goederen vóór de datum van toetreding in Montenegro of Kroatië ten invoer zijn aangegeven op grond van op dat tijdstip tussen Montenegro en Kroatië geldende preferentiële overeenkomsten of autonome regelingen, kunnen op grond

van die overeenkomsten of regelingen nadien afgegeven bewijzen van oorsprong eveneens worden aanvaard, op voorwaarde dat zij binnen vier maanden na de datum van toetreding aan de douaneautoriteiten worden overgelegd.

2. Montenegro en Kroatië mogen vergunningen waarmee de status van „toegelaten exporteur” is verleend in het kader van preferentiële overeenkomsten of autonome regelingen die zij onderling toepassen, blijven gebruiken, mits:

a. een dergelijke bepaling ook is opgenomen in de tussen Montenegro en de Europese Unie vóór de toetreding van Kroatië gesloten overeenkomst, en

b. de toegelaten exporteurs de op grond van die overeenkomst geldende oorsprongsregels toepassen. Deze vergunningen worden uiterlijk één jaar na de datum van de toetreding van Kroatië vervangen door nieuwe vergunningen die onder de voorwaarden van de SAO zijn afgegeven.

3. Verzoeken om controle achteraf van bewijzen van oorsprong die zijn afgegeven op grond van de preferentiële overeenkomsten en autonome regelingen als bedoeld in de leden 1 en 2, worden gedurende een periode van drie jaar na de afgifte van het betrokken bewijs van oorsprong aanvaard door de bevoegde douaneautoriteiten van Montenegro of Kroatië, en kunnen door die autoriteiten nog worden ingediend gedurende een periode van drie jaar na aanvaarding van het bewijs van oorsprong dat aan die autoriteiten ter staving van een aangifte ten invoer is voorgelegd.

Artikel 8

Goederen in doorvoer

1. De bepalingen van de SAO kunnen worden toegepast op goederen die van Montenegro naar Kroatië of van Kroatië naar Montenegro worden uitgevoerd, wanneer die goederen voldoen aan de bepalingen van protocol nr. 3 bij de SAO en op de datum van de toetreding van Kroatië ofwel onderweg zijn of in tijdelijke opslag zijn in een douane-entrepot of in een vrije zone in Montenegro of Kroatië.

2. In dergelijke gevallen mag preferentiële behandeling worden verleend, mits binnen vier maanden na de datum van de toetreding van Kroatië bij de douaneautoriteiten van het land van invoer een bewijs van oorsprong wordt ingediend dat achteraf is afgegeven door de douaneautoriteiten van het land van uitvoer.

Artikel 9

Tariefcontingenten in 2013

Voor het jaar 2013 worden de hoeveelheden van de nieuwe tariefcontingenten en de toename van de hoeveelheden van de bestaande tariefcontingenten berekend naar rata van de basishoeveelheden, rekening houdend met de vóór 1 juli 2013 verstreken periode.

ALGEMENE EN SLOTBEPALINGEN

DEEL V

Artikel 10

Dit protocol en de bijlagen erbij vormen een integrerend onderdeel van de SAO.

Artikel 11

1. Dit protocol wordt door de Europese Unie en haar lidstaten en door Montenegro volgens hun eigen procedures goedgekeurd.

2. De partijen stellen elkaar in kennis van de voltooiing van de in lid 1 bedoelde procedures. De akten van goedkeuring worden neergelegd bij het secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie.

Artikel 12

1. Dit protocol treedt in werking op de eerste dag van de eerste maand volgende op de datum waarop de laatste akte van goedkeuring is neergelegd.

2. Indien niet alle akten van goedkeuring van dit protocol vóór 1 juli 2013 zijn neergelegd, is dit protocol voorlopig van toepassing met ingang van 1 juli 2013.

Artikel 13

Dit protocol is opgesteld in tweevoud in de Bulgaarse, de Deense, de Duitse, de Engelse, de Estse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Hongaarse, de Ierse, de Italiaanse, de Kroatische, de Letse, de Litouwse, de Maltese, de Nederlandse, de Poolse, de Portugese, de Roemeense, de Sloveense, de Slowaakse, de Spaanse, de Tsjechische, de Zweedse taal, en in de officiële taal die wordt gebruikt in Montenegro, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek.

Artikel 14

De tekst van de SAO, de bijlagen en de protocollen die daarvan een integrerend onderdeel vormen, de slotakte en de daaraan gehechte verklaringen worden opgemaakt in de Kroatische taal en deze tekst is evenzeer authentiek als de oorspronkelijke teksten. De stabilisatie- en associatieraad keurt deze teksten goed.

GEDAAN te Brussel, de achttiende december tweeduizend dertien.

D. PARLEMENT

Zie *Trb.* 2010, 161.

Het Protocol, met bijlagen, van 18 december 2013 behoeft ingevolge artikel 7, onderdeel a, van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen, juncto artikel 2 van de Rijkswet van 18 april 2013 (*Stb.* 2013, 147) niet de goedkeuring van de Staten-Generaal.

E. PARTIJGEGEVENS**Overeenkomst**

Zie *Trb.* 2007, 224.

Partij	Onder-tekening	Ratificatie	Type*	In werking	Opzeg-ging	Buiten werking
België	15-10-07	29-03-10	R	01-05-10		
Bulgarije	15-10-07	19-06-08	R	01-05-10		
Cyprus	15-10-07	20-11-08	R	01-05-10		
Denemarken	15-10-07	25-06-08	R	01-05-10		
Duitsland	15-10-07	16-11-09	R	01-05-10		
Estland	15-10-07	22-11-07	R	01-05-10		
EU (Europese Unie)	15-10-07	29-03-10	R	01-05-10		
Finland	15-10-07	18-03-09	R	01-05-10		
Frankrijk	15-10-07	30-07-09	R	01-05-10		
Griekenland	15-10-07	29-03-10	R	01-05-10		

Partij	Ondertekening	Ratificatie	Type*	In werking	Opzegging	Buiten werking
Hongarije	15-10-07	19-05-08	R	01-05-10		
Ierland	15-10-07	04-06-09	R	01-05-10		
Italië	15-10-07	07-01-10	R	01-05-10		
Letland	15-10-07	17-10-08	R	01-05-10		
Litouwen	15-10-07	04-03-09	R	01-05-10		
Luxemburg	15-10-07	11-06-09	R	01-05-10		
Malta	15-10-07	11-12-08	R	01-05-10		
Montenegro	15-10-07	14-11-07	R	01-05-10		
Nederlanden, het Koninkrijk der – Nederland: – in Europa – Bonaire – Sint Eustatius – Saba – Aruba – Curaçao – Sint Maarten	15-10-07	29-01-09 – – – – –	R	01-05-10 – – – – –		
Oostenrijk	15-10-07	04-07-08	R	01-05-10		
Polen	15-10-07	06-02-09	R	01-05-10		
Portugal	15-10-07	23-09-08	R	01-05-10		
Roemenië	15-10-07	15-01-09	R	01-05-10		
Slovenië	15-10-07	28-04-08	R	01-05-10		
Slowakije	15-10-07	29-07-08	R	01-05-10		
Spanje	15-10-07	12-03-09	R	01-05-10		
Tsjechië	15-10-07	19-02-09	R	01-05-10		
Verenigd Koninkrijk	15-10-07	12-01-10	R	01-05-10		
Zweden	15-10-07	11-03-09	R	01-05-10		

* O=Ondertekening zonder voorbehoud of vereiste van ratificatie, R= Bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring f kennisgeving, T=Toetreding, VG=Voortgezette gebondenheid, NB=Niet bekend

Protocol van 18 december 2013

Goedkeuring is voorzien in artikel 11.

Partij	Onder- tekening	Ratificatie	Type*	In werking	Opzeg- ging	Buiten werking
België	18-12-13					
Bulgarije	18-12-13					
Cyprus	18-12-13					
Denemarken	18-12-13					
Duitsland	18-12-13					
Estland	18-12-13					
EU (Europese Unie)	18-12-13					
Finland	18-12-13					
Frankrijk	18-12-13					
Griekenland	18-12-13					
Hongarije	18-12-13					
Ierland	18-12-13					
Italië	18-12-13					
Kroatië	18-12-13					
Letland	18-12-13					
Litouwen	18-12-13					
Luxemburg	18-12-13					
Malta	18-12-13					
Montenegro	18-12-13					
Nederlanden, het Koninkrijk der – Nederland: – in Europa – Bonaire – Sint Eustatius – Saba – Aruba – Curaçao – Sint Maarten	18-12-13					

Partij	Ondertekening	Ratificatie	Type*	In werking	Opzegging	Buiten werking
Oostenrijk	18-12-13					
Polen	18-12-13					
Portugal	18-12-13					
Roemenië	18-12-13					
Slovenië	18-12-13					
Slowakije	18-12-13					
Spanje	18-12-13					
Tsjechië	18-12-13					
Verenigd Koninkrijk	18-12-13					
Zweden	18-12-13					

* O=Ondertekening zonder voorbehoud of vereiste van ratificatie, R=Bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of kennisgeving, T=Toetreding, VG=Voortgezette gebondenheid, NB=Niet bekend

F. VOORLOPIGE TOEPASSING

Het Protocol, met bijlagen, van 18 december 2013 wordt ingevolge artikel 12, tweede lid, vanaf 1 juli 2013 voorlopig toegepast.

Wat betreft het Koninkrijk der Nederlanden, geldt de voorlopige toepassing alleen voor Nederland (het Europese deel).

G. INWERKINGTREDING

Zie *Trb.* 2010,161.

De bepalingen van het Protocol, met bijlagen, van 18 december 2013 zullen ingevolge artikel 12, eerste lid, in werking treden op de eerste dag van de eerste maand volgende op de datum waarop de laatste akte van goedkeuring is neergelegd.

J. VERWIJZINGEN

Zie *Trb.* 2007, 224, *Trb.* 2008, 67 en *Trb.* 2010, 161.

Titel : Handvest van de Verenigde Naties;
San Francisco, 26 juni 1945
Laatste *Trb.* : *Trb.* 2012, 200

- Titel : Overeenkomst betreffende het Internationale Monetaire Fonds;
Washington, 27 december 1945
- Laatste *Trb.* : *Trb.* 2011, 141
- Titel : Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden;
Rome, 4 november 1950
- Laatste *Trb.* : *Trb.* 2014, 2
- Titel : Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie;
Rome, 25 maart 1957
- Laatste *Trb.* : *Trb.* 2013, 83
- Titel : Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (EURATOM);
Rome, 25 maart 1957
- Laatste *Trb.* : *Trb.* 2010, 247
- Titel : Protocol betreffende de status van vluchtelingen;
New York, 31 januari 1967
- Laatste *Trb.* : *Trb.* 2011, 203
- Titel : Verdrag betreffende de Europese Unie;
Maastricht, 7 februari 1992
- Laatste *Trb.* : *Trb.* 2012, 182
- Titel : Protocol van Kyoto bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering;
Kyoto, 11 december 1997
- Laatste *Trb.* : *Trb.* 2013, 44
- Titel : Multilaterale Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, de Republiek Albanië, Bosnië en Herzegovina, de Republiek Bulgarije, de Republiek Kroatië, de Republiek IJsland, de Republiek Montenegro, de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, het Koninkrijk Noorwegen, de Republiek Servië, Roemenië en de Missie van de Verenigde Naties voor interimbestuur in Kosovo (UNMIK) betreffende de totstandbrenging van een Europese Gemeenschappelijke Luchtvaartruimte;
Luxemburg, 9 juni 2006
- Laatste *Trb.* : *Trb.* 2012, 67

- Titel : Verdrag tussen het Koninkrijk België, de Republiek Bulgarije, de Tsjechische Republiek, het Koninkrijk Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, de Republiek Estland, de Helleense Republiek, het Koninkrijk Spanje, de Franse Republiek, Ierland, de Italiaanse Republiek, de Republiek Cyprus, de Republiek Letland, de Republiek Litouwen, het Groothertogdom Luxemburg, de Republiek Hongarije, de Republiek Malta, het Koninkrijk der Nederlanden, de Republiek Oostenrijk, de Republiek Polen, de Portugese Republiek, Roemenië, de Republiek Slovenië, de Slowaakse Republiek, de Republiek Finland, het Koninkrijk Zweden, het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland (lidstaten van de Europese Unie) en de Republiek Kroatië betreffende de toetreding van de Republiek Kroatië tot de Europese Unie;
Brussel, 9 december 2011
- Tekst : *Trb.* 2012, 24 (Nederlands)
- Laatste *Trb.* : *Trb.* 2013, 109

In overeenstemming met artikel 19, tweede lid, van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen heeft de Minister van Buitenlandse Zaken bepaald dat het Protocol zal zijn bekendgemaakt in Nederland (het Europese deel) op de dag na de datum van uitgifte van dit Tractatenblad.

Uitgegeven de *twaaalfde* mei 2014.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

F.C.G.M. TIMMERMANS